“Els darrers set anys ERC ha reculat”

JORDI PLAY

Heribert Barrera (Barcelona, 1917), ex-secretari general i ex-president d’Esquerra Republicana de Catalunya, parla del moment actual que viu el partit, ara que fa vuitanta anys que es va fundar, i de quina estratègia hauria d’adoptar arran de la divisió i els mals resultats que ha obtingut.

Senyor Barrera, ERC acaba de fer vuitanta anys, però la situació que viu no és pas la millor de la seva història. Com veieu el present i el futur del partit?

—En els seus vuitanta anys d’existència ERC, com tots els partits, ha tingut encerts i errors. En aquests últims anys ha seguit una política que a la majoria dels seus electors, i a mi mateix, no els ha semblat l’adequada, sobretot quant a la formació del tripartit i la col·laboració amb el govern de Madrid. Però ara, després de la sanció electoral claríssima del 28 de novembre, el partit es planteja una nova orientació, que s’ha de concretar en el congrés que es farà a la tardor. Per això, perquè els errors es poden rectificar, em sembla que ERC encara té futur, sobretot vista l’evolució de la política catalana aquests darrers mesos.

—Les causes de la davallada d’ERC han estat només l’aposta pel tripartit i la política seguida a Madrid?

—El tripartit ha estat la causa més visible, però sobretot hi ha hagut la creença que el fet més important era governar i que governant es faria camí. En canvi, en aquests set anys ERC ha reculat. El problema ha estat creure que la independència ha de venir a partir de la pluja fina, quan en realitat, davant la situació demogràfica, ha de ser el resultat d’una lluita immediata. Si deixem que la nova immigració s’integri com a espanyola no hi haurà res a fer.

—Penseu que hauria estat millor un pacte amb CiU l’any 2003?

—Hi havia aquesta possibilitat. Però també hi havia la possibilitat de no formar part de cap govern i restar a l’oposició. Però dins d’ERC va dominar la idea que la cosa més important era governar. Entre CiU o els socialistes es va prioritzar l’esquerranisme per sobre del nacionalisme. Però era un esquerranisme molt buit i cada vegada amb menys sentit. Un partit independentista ha de prioritzar la reivindicació nacional per damunt de tot.

—El bandejament de Josep-Lluís Carod-Rovira no ha estat una de les causes de la davallada electoral?

—Si el sector Carod hagués estat present a les últimes eleccions, els resultats no haurien estat millors, potser fins i tot pitjors. La imatge de Carod estava molt deteriorada. Però, a més, la seva línia política de creure que, per sobre de tot, calia governar i que la causa de l’independentisme havia d’avançar lentament, és errònia, segons el meu parer.

—Us sap greu que l’històric partit de Francesc Macià i Lluís Companys hagi tingut les escissions que han donat lloc a Reagrupament i a Solidaritat Catalana, o penseu que era necessari que sorgís una posició contrària a la línia marcada per la direcció?

—Als inicis ERC ja va tenir escissions, però es van superar. En un partit viu sempre hi ha problemes. Entenc que la política que ha provocat la divisió actual era equivocada, però això no vol dir que si es rectifica no puguin venir temps millors. Era convenient que hi hagués una oposició a la línia marcada per la direcció. En qualsevol partit, el deure dels militants que creuen que se segueix una direcció equivocada és intentar que es rectifiqui. En un partit democràtic l’última paraula la té sempre la majoria.

—Vista la suma d’escons al Parlament aconseguida per l’independentisme, la creació de Reagrupament i de Solidaritat Catalana fou un error?

—Va ser un error el fet de no posar-se d'acord. L'electorat ho va castigar. Molts independentistes es van decantar per CiU perquè els va semblar que oferia més garanties.

—En el seu moment, vós vau considerar "oportuna i viable" la proposta del Reagrupament de Joan Carretero. Per què creieu que va fracassar?

—La proposta de Joan Carretero semblava prometedora, però malauradament ell no va saber aprofitar el potencial que tenia a les mans. Les divisions internes, amb situacions increïbles com la reunió en què va presentar la dimissió, van fer malbé un capital de confiança que s'havia dipositat en ell. Això, difícilment es recupera.

—Per què hi ha sempre tanta divisió en el món independentista?

—És difícil de dir-ho. La divisió no és una cosa d'ara, sinó que n'hi ha hagut en moltes èpoques. Jo crec que falta un líder. Macià va fer realitat una unitat, però mort ell van tornar a sortir els problemes.

—Vós mateix, abans de les darreres eleccions al Parlament, us havíeu distanciat del partit. Per què ara us hi torneu a apropar?

—He estat molt de temps sense participar-hi. Però arran de la commemoració dels vuitanta anys, per la significació especial que tenia, he canviat de parer. També perquè torno a creure que si ERC rectifica, la seva línia té possibilitats i pot ser útil. Evidentment, això dependrà de l'orientació que se segueixi a partir de la tardor. No es pot continuar com ara, amb l'independentisme verbal i col·laborant a la pràctica amb els governs espanyols, perquè són d'esquerres o perquè d'això se'n puguin obtenir petits beneficis. La meva esperança és que ERC adopti la política independentista que van seguir els irlandesos. Si no és així, a mi, personalment, em tornarà a ser indiferent què facin i em tornaré a quedar a casa. M'ha semblat que en el moment actual calia donar-los un marge de confiança, perquè altrament no veig cap possibilitat que l'independentisme arribi a obtenir representació electoral al Congrés i al Senat.

—Això vol dir que avaleu els dirigents actuals, el president Joan Puigcercós i el secretari general Joan Ridao?

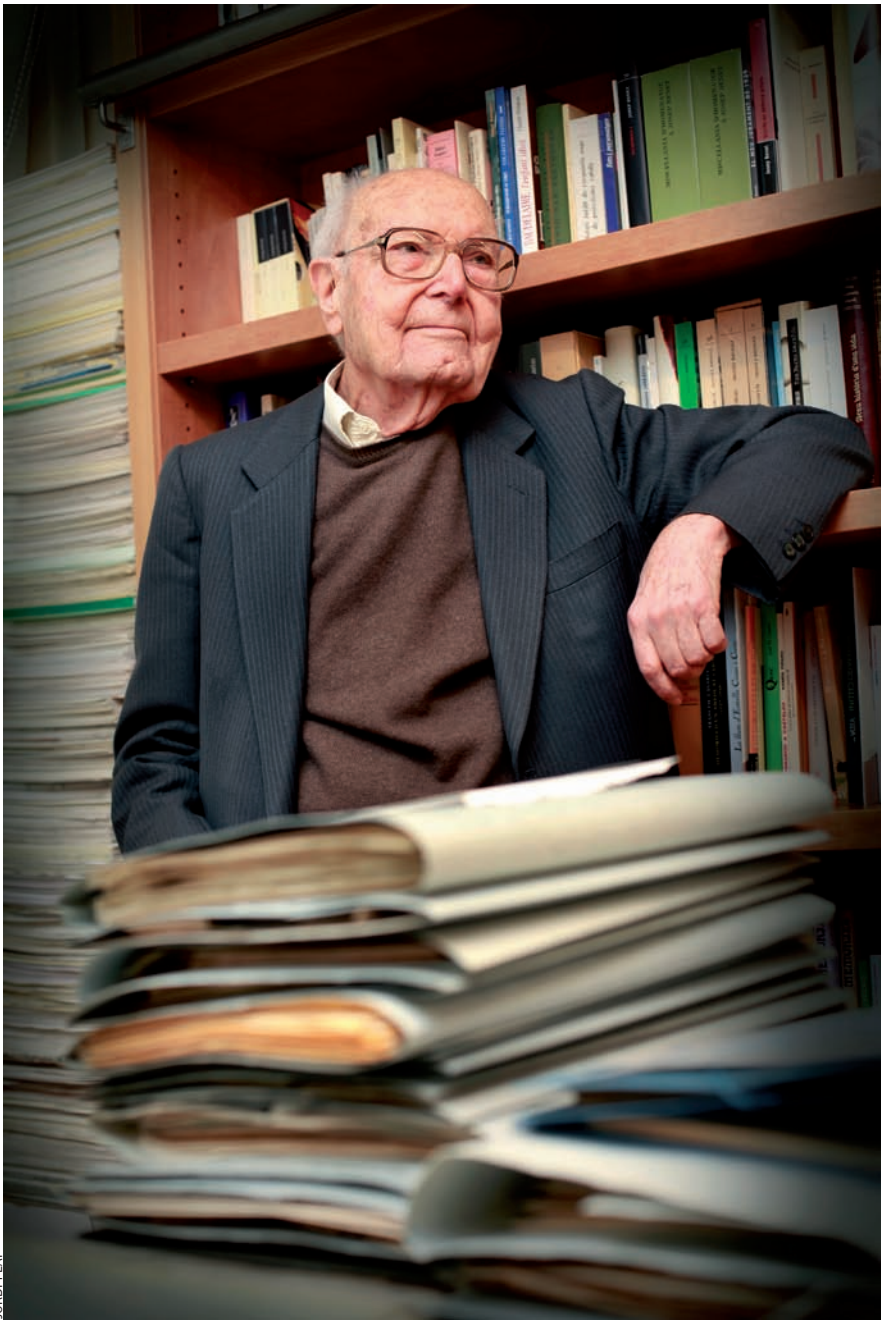

JORDI PLAY

—En aquest parèntesi entre ara i la tardor avalo qualsevol direcció, entenent que és provisional. La política es fixarà en el proper congrés i espero que sigui l'adequada. Si no, els deixaré fer.

—Quina és l'estratègia que ERC hauria de seguir a partir d'ara, a parer vostre?

—Al meu entendre caldria que a Madrid hi hagués uns diputats disposats a renunciar a la política del peix al cove de manera definitiva i que es proposessin d'actuar com crec que ha d'actuar un independentista, que és votant sistemàticament en contra de qualsevol investidura, llei o projecte de llei, independentment del contingut. És a dir, estar sempre a l'oposició, com crec que han d'estar els diputats que són representants d'un poble dominat respecte al poder legislatiu del poble dominador. No em sembla que CiU estigui disposada a fer això i, per tant, des del meu punt de vista, s'ha d'intentar agrupar i reforçar l'independentisme per tal d'obtenir la màxima representació electoral el 2012 i seguir

“No es pot mantenir l’independentisme verbal i col·laborar amb els governs espanyols”

aquesta política d’obstrucció i d’oposició a qualsevol forma de política i d’iniciativa de govern espanyola, sigui quin sigui el partit que hi hagi a Madrid, tant si són els socialistes com el PP.

—ERC ja va tenir vuit diputats al Congrés fa dues legislatures, cosa molt difícil d’aconseguir el 2012. Penseu de veritat que pot tenir un paper rellevant a Madrid?

—ERC pot tornar a tenir un paper rellevant. Perquè l’independentisme avanci cal que emprenyem els espanyols. L’arma és el vot dels diputats catalans independentistes. És important que n’hi hagi el màxim possible. Crec que les eleccions del 2012 seran molt importants en el sentit que convindria garantir una presència de diputats independentistes a Madrid, i per això és necessari veure si en l’interval de temps que ens queda podem agrupar els independentistes, que en aquest moment es troben dispersos i desorientats. Per a obtenir aquest agrupament qui encara està més qualificat és ERC, per la seva història de vuitanta anys, pel fet que conserva un electorat fidel, disminuït però existent, i perquè, comparativament amb les altres forces que es declaren independentistes, té una superioritat numèrica i en tots els ordres. Evidentment, tot dependrà de l’orientació que prengui el partit quan es faci el congrés a la tardor.

“Era convenient que hi hagués una oposició a la línia marcada per la direcció”

—Abans de les eleccions generals del 2012 ERC haurà d’afrontar les municipals del mes de maig d’enguany. Si s’enfonsa encara més, el partit perillarà de desaparèixer?

—No, no crec que pugui desaparèixer, com tampoc no crec que s’enfonsi gaire. És possible que obtingui resultats inferiors respecte a les anteriors municipals, però això no vol pas dir que s’hagi d’enfonsar. Penso que hi pot haver una recuperació respecte a les eleccions del 28 de novembre. Els signes de rectificació per part d’Esquerra poden tenir recompensa. Sobretot perquè CiU ha decebut molta gent amb la política feta fins ara, en què ha deixat tot allò que era important en mans de [Josep Antoni] Duran i Lleida.

—Què us fa pensar que la gent està decebuda amb CiU?

—Després de la manifestació del 10 de juliol [del 2010] semblava que CiU, especialment Convergència, podia seguir una altra orientació. Actualment som molts els qui pensem que Catalunya, per a sobreviure, no té cap més sortida sinó la independència. A les eleccions del 28 de novembre els candidats de CiU van rebre molts vots d’independentistes que, veient el desori de les diverses organitzacions que es proclamen independentistes, van confiar en una nova orientació de CiU. Però, des del novembre ençà, són molts els qui han quedat decebuts. Em sembla clar que l’augment de vot de CiU no va venir de la dreta sinó de l’independentisme. No obstant això, la política seguida per Artur Mas ha estat tot al revés: un seguit de nomenaments en clau oposada i sobretot donar carta blanca a Duran i Lleida per a dirigir la política, no només a Madrid. Mai fins ara UDC no havia tingut tant de poder dins la coalició i això és exactament el contrari del significat dels vots suplementaris que va obtenir CiU. Sembla com si Artur Mas es volgués dedicar exclusivament a la gestió i a treballar per a superar la crisi, cosa molt difícil perquè les mesures s’han de prendre sobretot a Madrid i poc s’hi pot fer a Catalunya. En canvi, Mas ha deixat de banda el fet prioritari per damunt de la crisi, que és l’acció per la supervivència nacional. Això ho ha deixat en mans del sector més dretà i més espanyolista de la coalició.

—Com veieu, malgrat això, que Xavier Trias, candidat de CiU a les municipals, pugui ser el noui alcalde de Barcelona?

—Es probable que la llista de Trias sigui la més votada i això serà bo per a Barcelona. Evidentment, prefereixo Trias a Hereu. Ja és hora que tinguem un alcalde com li convé a la ciutat. Primerament, perquè un canvi és necessari, però també perquè la política seguida pels ajuntaments socialistes i la seva orientació no m’han agradat gens.

—Quina opinió us mereix Joan Laporta?

—Encara és aviat per a tenir-ne una opinió definida i definitiva.

—Creieu, però, que Laporta és un bon actiu per a ERC amb vista a les municipals?

—És dubtós. No sé si hi afegirà vots o n’hi traurà.

—El dia 10 d’abril es fa la consulta per la independència a Barcelona. Com valoreu tot aquest procés?

—En conjunt ha estat positiu. Fer-la a Barcelona és un risc, tot i que servirà per a remoure les aigües. Tenint en compte la situació de Barcelona, no es pot esperar d’obtenir un percentatge gaire alt perquè hi ha grans dificultats. Molta gent té la impressió que tot això de les consultes no serveix per a res, que no val la pena de molestar-se, però això no vol dir que vagin contra la independència.

—Vistos els baixos percentatges de participació que hi ha hagut en les que s’han fet fins ara, penseu que les consultes han fet més mal que bé a l’independentisme?

—Els percentatges obtinguts són satisfactoris tenint en compte com s’han hagut de fer les consultes, sense la propaganda que hi ha habitualment en una campanya electoral i amb el convenciment que el resultat no tindria cap conseqüència immediata. En aquestes condicions, els resultats, per modestos que semblin, no són gens dolents.

—Com veieu que ara el president Pujol faci declaracions favorables a l’independentisme?

—És molt positiu. Diu molt a favor seu que reconegui que la política que va seguir durant tants d’anys necessita una rectificació. Potser no tenir el poder li fa veure les coses més clares.

Xevi Camprubí